

Jaarverslag AW-MMK 2011

Door Moniek Zuurbier, januari 2012

1. Communicatie

1.1 Opstellen en bijstellen communicatieplan

- Er is een communicatieplan opgesteld door Adrienne Spijker, Communicatiemedewerker VGGM.
- Het communicatieplan is aangevuld door de projectteamleden en communicatieadviseurs. Het communicatieplan is in oktober 2011 vastgesteld door het Bestuur als werkdocument.
- Er is overleg geweest met Adrienne, Moniek en communicatieadviseurs van de andere GGD'en in mei 2011. Besproken zijn: de rol van de communicatieadviseurs, het communicatieplan, communicatiemiddelen. Aanwezig op het overleg van 18 mei in Utrecht waren: Suzanne Bastiaenen (Communicatieadviseur drie GGD'en in Brabant en één in Zeeland), Saskia Kooijman (Communicatieadviseur GGD Rotterdam-Rijnmond), Martin Hommenga (Communicatieadviseur GGD Amsterdam). Afwezig met bericht en opmerkingen op communicatieplan: Mirjam van Heuvelen (Communicatieadviseur Groningen). Van dit overleg zijn notulen gemaakt.

1.2 Uitvoering communicatieplan

- De website voor AW-MMK is in 2010 opgericht. De website is begin 2011 uitgebreid aangevuld en is de rest van het jaar bijgewerkt. Een aantal van de deelnemende organisaties hebben inmiddels op de eigen website een link geplaatst naar de website van de AW-MMK.
- Er zijn twee nieuwsbrieven verstuurd, in mei 2011 en in december 2011, die goed zijn ontvangen
- De bestaande LinkedIn-groep Milieu en Gezondheid is door de programmamanager nieuw leven in geblazen: door actief mensen uit te nodigen en discussies te starten is de groep gegroeid van 13 naar 53 leden van met name GGD'en, gemeenten en provincies.
- GGD landelijke vakgroep Milieu en Gezondheid. AW-MMK is op twee van de drie vakgroepen van 2011 aan bod gekomen: Op de vakgroep in mei heeft de programmamanager de tweede fase toegelicht, opgeroepen tot invullen van de evaluatie van de eerste fase, en vertelt over de kortlopende projecten. Op de vakgroep in november is de uitslag van de evaluatie toegelicht, de kortlopende projecten die bij de eerste call zijn gehonoreerd zijn vermeld en twee van de drie grote onderzoeksprojecten uit de tweede fase zijn toegelicht.
- Er zijn verschillende berichten in de media geweest over de deelprojecten uit de eerste fase (zie 5). Ook is er aandacht in lokale media geweest voor één van de nieuwe projecten (hitteproject, zie 5)
- Leden van het bestuur hebben zich geëngagementeerd (21 oktober) aan het positief uitdragen van de AW-MMK. Afsproken is dat de individuele activiteiten geïnventariseerd worden en gebruikt worden ter ieders inspiratie.
- De programmamanager heeft geïnvesteerd in de netwerken behorende tot de AW-MMK. - Door persoonlijk de plannen door te spreken met leden van de projectgroep en bestuur is een basis gelegd op grond waarvan de deelnemers enthousiast worden en mee willen werken aan de uitvoering van de AW-MMK.

2. Overleg

2.1 Coördinatieteam

Het coördinatieteam heeft vijf keer overlegd tussen de projectteam vergaderingen door, meestal in Utrecht of Arnhem, anders telefonisch. Van enkele van deze overleggen zijn actiepuntenlijstjes gemaakt.

2.2 Projectteam

Het projectteam is drie keer bij elkaar gekomen in 2011, in maart, juni en november. Tijdens deze overleggen is besproken: De voortgang van de grote onderzoeksprojecten uit eerste en tweede fase. Het communicatieplan en de communicatie-instrumenten. Call kortlopende projecten. Terugkoppeling coördinatorenoverleg. Instellen Bestuur/Raad van Advies. De eigen evaluatie 2011. Taakverdeling.

Tussentijds houden het coördinatieteam en het projectteam elkaar op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen via de email.

2.3 Overig

De programmamanager is in 2011 bij vijf van de zes GGD-regio's aanwezig geweest op een regio-overleg. Het doel van deze overleggen was om meer bekendheid te creëren van AW-MMK bij meer GGD-medewerkers, om mensen te activeren en om input te krijgen voor de werkplannen van AW-MMK.

In mei 2011 is een overleg geweest met de communicatie-adviseurs van alle op dat moment betrokken GGD'en, zie 1.1.

Drie maal per jaar organiseert ZonMW een coördinatorenoverleg van alle Academische werkplaatsen in de Publieke Gezondheid, zie 8.

De Programmamanager vertegenwoordigt AW-MMK in het Programmacollege Gezondheid en Milieu van GGD Nederland, waarin landelijk gesproken wordt over de koers van Medische Milieukunde.

3. Bestuur/Raad van Advies

3.1 Twee vergaderingen Bestuur per jaar, voorbespreking met Voorzitter (Ype Schat)

Er zijn twee Bestuursvergaderingen geweest in 2011, in april en oktober. Beide vergaderingen zijn voorgesproken met de voorzitter. In de vergaderingen is besproken: financiën, borging en verankering van AW-MMK, rol bestuur daarin, communicatieplan, kortlopende projecten. Van de vergaderingen zijn notulen gemaakt.

3.2 Twee vergaderingen Raad van Advies per jaar, voorbespreking met Voorzitter (Mario Bakker)

Er is in 2011 één vergadering van de Raad van Advies geweest. De samenstelling van Bestuur en Raad van Advies zijn in het voorjaar vastgesteld. Er is voor gekozen om in het voorjaar alleen een Bestuursvergadering te organiseren, om afspraken te maken over taakverdeling e.d. tussen Bestuur en Raad van Advies. In het najaar hebben de vergaderingen van Bestuur en Raad van Advies op dezelfde dag plaatsgevonden. De Raad van Advies stelde voor om een extra bijeenkomst voor de Raad te organiseren in 2012.

4. Kortlopende projecten

4.1 Twee keer per jaar projectcall uitzetten

In de eerste maanden van de tweede fase, voorjaar 2011, is de procedure beschreven, de criteria e.d. voor de calls voor kortlopende projecten. In de bestuursvergadering van april 2011 is deze procedure vastgesteld. De deadline van de eerste call was 1 oktober. Vanwege deze planning was er in 2011 maar één call. De oproep is via de nieuwsbrief en via de overlegstructuren kenbaar gemaakt, met daarin een verwijzing naar de website waarop de procedure is toegelicht. Er zijn drie projectvoorstellen binnengekomen voor de call. Het veld reageerde positief op de mogelijkheid van het uitvoeren van kleinschalige projecten.

4.2 Projecten beoordelen door RvA en Bestuur

De Raad van Advies heeft de projecten inhoudelijk beoordeeld en advies uitgebracht aan het Bestuur. Het Bestuur heeft twee van de drie projecten gehonoreerd, voor een wat lager bedrag dan was aangevraagd.

4.3 Projecten gehonoreerd in 2011

-Landelijke registratie gezondheidsklachten eikenprocessierups (EPR) bij huisartspraktijken, ingediend door GGD Regio Twente en GGD IJsselland. Dit project is gehonoreerd, maar voor maximaal 20.000 Euro (i.p.v. de aangevraagde 23.500 euro).

-Een gezondheidsrelevante indicator voor verkeersgerelateerde luchtverontreiniging in de praktijk: een pilot-onderzoek in de provincie Zuid-Holland. Ingediend door de vijf Zuid-Hollandse GGD'en. Dit project is gehonoreerd, maar voor maximaal 15.000 euro (i.p.v. de aangevraagde 25.000 euro).

5. Grote onderzoeksprojecten

Op de projectteamoverleggen wordt de stand van zaken van de grote onderzoeksprojecten teruggekoppeld.

Onderzoeksprojecten eerste fase: drie projecten zijn afgerond met een promotie. Ten tijde van de promoties was er belangstelling van verschillende media. Er zijn nog verschillende artikelen gepubliceerd en er zijn nog presentaties gegeven op wetenschappelijke congressen, op bijeenkomsten met gemeenten, en op bijeenkomsten met GGD'en.

Onderzoeksproject FRESH (valt tussen eerste en tweede fase in): Er zijn ook in 2011 metingen gedaan en het onderzoek is gepresenteerd op een internationaal, wetenschappelijk congres.

Onderzoeksprojecten tweede fase: In 2011 zijn de drie grote onderzoeksprojecten uit de tweede fase gestart: het geurproject, het hitteproject en ROAM. Zie bijlage voor overzicht van de projecten. Bij alle projecten zijn begeleidingsgroepen/stuurgroepen opgericht, waarin gemeenten/provincies en het RIVM ook plaats hebben genomen zoals afgesproken. Voor de projectmedewerkers zijn nulaanstellingen geregeld. Het aantal nulaanstellingen is toegenomen ten opzichte van de 1e fase. De projecten worden alle toegelicht in nieuwsbrieven, op de vakgroep en op de website.

Details van de voortgang van de projecten staan in notulen/verslagen van de afzonderlijke projecten.

6. Extra calls ZonMW december 2011

In december 2011 was er een extra call van ZonMW voor het indienen van 'Klein-maar-fijn'-projecten. Er konden maximaal twee projecten worden ingediend per Academische Werkplaats Publieke Gezondheid (AWPG), waar AW-MMK er één van is. Na inventarisatie/aanmoedingen vanuit het projectteam en de programmamanager bij verschillende GGD'en, zijn er twee projectvoorstellen ingediend door GG&GD Utrecht en door VGGM. De uitslag volgt nog.

Daarnaast was er een extra call voor projecten bij GGD'en die nog niet bij een AWPG zijn betrokken. Ook hiervoor is bij verschillende GGD'en gepolst en uiteindelijk heeft GGD Friesland een project op MMK-gebied ingediend. Ook hiervan volgt de uitslag nog.

7. Evaluatie 1e fase

In het voorjaar van 2011 is de eerste fase van AW-MMK geëvalueerd. De vragenlijst is per email verstuurd aan alle mmk-medewerkers van alle GGD'en. De vragenlijst is door 35 GGD-

medewerkers ingevuld, waarvan de helft wel en de helft niet actief betrokken is/was bij AW-MMK. Uit de evaluatie zijn nuttige tips en commentaren naar voren gekomen, die verwerkt zijn in het werkplan, het communicatieplan etc.

8. Onderwijs

In de evaluatie van de eerste fase AW-MMK is ook gevraagd naar de behoefte aan bijscholing vanuit GGD'en. De meest genoemde scholingsbehoefte zijn cursussen over basisonderzoeksvaardigheden. Er is een begin gemaakt met de inventarisatie van de scholingsmogelijkheden op het terrein van basisonderzoeksvaardigheden en het MMK vakgebied.

AW-MMK zal meewerken aan de uitvoering van het masterplan 'onderwijsaanbod voor Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid', dat de AWPGs AW Agora, AW Limburg en AW Brabant hebben ingediend bij ZonMW.

De programmamanager en coördinator hebben deelgenomen aan een Masterclass over beleid en praktijk georganiseerd door NSPOH in mei 2011.

9. Contacten ZonMW en andere AWPGs

ZonMW organiseert jaarlijks drie tot vier coördinatorenoverleggen. Moniek en/of Peter zijn aanwezig geweest op alle overleggen in 2011. Daarnaast is er contact geweest met ZonMW over het communicatieplan, over de Pre-Post special met daarin aandacht voor AW-MMK, etc. AW-MMK onderhoudt daarnaast extra contacten met de AWPG's in de regio's van de zes GGD'en van AW-MMK: Rotterdam (AW Cephir), Amsterdam (AMC/GGD Amsterdam), Zuid-Limburg (AW Limburg), Apeldoorn (AW AGORA) en Nijmegen (AW Amphi). Er wordt besproken hoe bijvoorbeeld op onderwijsgebied samengewerkt kan worden tussen de verschillende werkplaatsen.

10. Visitatie

De visitatie is voorbereid met enkele leden van het projectteam. Met input van het gehele projectteam is een voorbereidingsdocument gemaakt met de stand van zaken van en ontwikkelingen in AW-MMK. Dit document is van te voren naar de aanwezige leden van de ZonMW commissie verstuurd. Op de visitatie waren vertegenwoordigers van AW-MMK van Beleid, Onderzoek en Praktijk aanwezig, zoals door ZonMW gewenst. De ontwikkelingen binnen AW-MMK zijn toegelicht door de programmamanager.

De visitatie is goed verlopen, ZonMW was zeer tevreden over de voortgang van AW-MMK. ZonMW zal nog een verslag rondsturen van deze bijeenkomst.

11. Administratie & Financiën

De inhoudelijke en financiële eindrapportages van de eerste fase zijn in 2011 afgerond. De eindafrekeningen van alle deelprojecten en de coördinatie zijn met accountantsverklaringen bij ZonMW ingediend. Ook de eindafrekening van de VIP- en CIP-gelden zijn bij ZonMW ingediend. Alle ingediende eindafrekeningen zijn door ZonMW goedgekeurd.

Over de financiën van de infrastructuur van de tweede fase van AW-MMK zijn regelmatig overleggen tussen de programmamanager en de afdeling financiën van VGGM.

Overzicht activiteiten 2011	
Januari	Start project ROAM (2e fase AW-MMK)
Februari	Symposium Indicatoren project
Maart	Evaluatie 1e fase afgerond
	Projectteam bijeenkomst
April	Start Hitteproject (2e fase AW-MMK)
	Bestuursvergadering
	Promotie Moniek Zuurbier: afronding project TRAVEL (1e fase)
	Promotie Frans Greven: afronding project RADS (1e fase)
	Afronding communicatieactiviteiten 1e fase (website e.d.)
Mei	Start Geurproject (2e fase AW-MMK)
	Overleg communicatie medewerkers
	5e Nieuwsbrief AW-MMK
Juni	Projectteam bijeenkomst
	Coördinatieteam overleg
	Financiële afronding 1e fase
September	Coördinatieteam overleg
Oktober	Deadline call kleinschalige projecten
	Communicatieplan vastgesteld
	Bestuursvergadering en Raad van Advies vergadering
November	Projectteambijeenkomst
	Call ZonMw: Twee AW-MMK voorstellen ingediend door GGD'en
	Goedkeuring financiën 1e fase van ZonMW
December	Visitatie ZonMw
	6e Nieuwsbrief AW-MMK
	Promotie Marieke Dijkema: project 1e fase AW-MMK

Overzicht AW MMK projecten

Onderzoeksprojecten tweede fase, gestart in 2011:

Projecttitel (financiering programma ZonMw)	Thema	Onderzoeker uit welke instelling	Andere betrokkenen (uit welke instelling)	Duur project (in maanden)
ROAM: Ruimtelijk Onderzoek voor betere Advisering op het gebied van Milieu en gezondheid	De GGD'en Rotterdam-Rijnmond en Amsterdam voeren gezamenlijk onderzoek uit naar de relatie tussen nabije leefomgeving en gezondheid. Hierbij gaat de aandacht specifiek uit naar de facetten Geluid, Luchtkwaliteit en Groen. Binnen het onderzoek wordt gekeken naar bestaande situaties, maar ook naar de invloed van ruimtelijke interventies die de leefomgeving beogen te verbeteren. In de studie wordt gekeken naar gebruik en beleving van de woonomgeving, ervaren gezondheid en welzijn, het voorkomen van bepaalde symptomen of klachten en huisartsenbezoek.	GGD Amsterdam en GGD Rotterdam-Rijnmond	IRAS, NIVEL, Erasmus Universiteit, DCMR Milieudienst Rijnmond	48
Climate and health: urban and building design affect indoor climate. (Hitteproject)	Het project is erop gericht inzicht te krijgen in de determinanten van feitelijke blootstelling aan hitte bij ouderen in de stad. De aanleiding van het project is dat hoge temperaturen sterk samen hangen met sterftcijfers, ook in normale zomers. Klimaatverandering kan het probleem versterken. Het doel van het project is om te onderzoeken wat de invloed is op het binnenklimaat van stedelijke karakteristieken, de eigenschappen van de gebouwen en het bewonersgedrag hebben. Ook wordt onderzocht hoe een bewoner het binnenklimaat in een hitte-eiland ervaart. De uitkomsten moeten inzicht geven in stedenbouwkundige en bouwkundige factoren die effectief aan te pakken zijn om de blootstelling aan hitte te verminderen.	GGD Gelderland-Midden en GGD Groningen	IRAS	36
Geurhinder door intensieve veehouderij	De wettelijke normen voor stankhinder van de intensieve veehouderij zijn gebaseerd op één onderzoek van tien jaar geleden. De wetenschappelijke onderbouwing van deze wetgeving is dan ook beperkt. Dit onderzoek richt zich op het nauwkeuriger bepalen van de relatie tussen geurbelasting en hinder bij omwonenden van intensieve veehouderijen. De mate van hinder zal worden gemeten met enquêtes, de geurbelasting zal modelmatig bestudeerd worden.	Bureau GMV (GGD'en Brabant/Zeeland)	IRAS, Afdeling Milieukunde Radboud Universiteit Nijmegen,	36

Onderzoeksproject uit andere ZonMW gelden, onder AW MMK ondergebracht. Gestart in 2009.

Project en financier (buiten programma)	Thema	Onderzoeker uit welke instelling	Andere betrokkenen (uit welke instelling)	Duur project (in maanden)	Geef kort aan hoe de resultaten bruikbaar voor beleid	Geef kort aan hoe de resultaten bruikbaar voor praktijk
<i>FRESH: Effects of a ventilation intervention in classrooms upon cognitive performance and respiratory health of primary school pupils</i>	Binnenmilieu in basisscholen	UU	GGD Groningen, GGD IJsselland, Cito	48 maanden	Nog geen resultaten beschikbaar	Nog geen resultaten beschikbaar

Afgeronde projecten eerste fase:

Projecttitel (financiering programma ZonMw)	Thema	Onderzoeker uit welke instelling	Andere betrokkenen (uit welke instelling)	Duur project (in maanden)	Geef kort aan hoe de resultaten bruikbaar voor beleid	Geef kort aan hoe de resultaten bruikbaar voor praktijk?
Traffic related air pollution and health. Part A: Different ways of traffic participation and influences on exposures and respiratory system (Acroniem: TRAVEL)	Blootstelling aan luchtverontreiniging in het verkeer en gezondheidseffecten	GGD Gelderland-Midden (Arnhem) en IRAS, UU	Cofinanciering VROM Gemeente Arnhem, Provincie Gelderland, en TNO betrokken bij onderzoek.	53 maanden Promotie Moniek Zuurbier op 5 april 2011	Onderzoek heeft concrete beleidsaanbevelingen geformuleerd hoe blootstelling aan luchtverontreiniging in het verkeer kan worden verlaagd.	Onderzoek geeft handvatten voor verkeer-, milieu- en RO afdelingen hoe ze blootstelling kunnen verlagen (locaties nieuwe fietsroutes, verkeersdoorstroming, aanbesteding openbaar vervoer). GGD-en kunnen dit opnemen in hun advies naar gemeenten. Daarnaast kunnen GGD-en de resultaten ook gebruiken in advies naar burgers: wat kunnen mensen zelf doen om blootstelling aan luchtverontreiniging in het verkeer te verlagen (andere routes, andere tijdstippen, ander vervoersmiddel).

<p>Traffic related air pollution and health. Part B: Traffic density and related attributable morbidity in the Netherlands (Noord-Holland and Flevoland (Acroniem: TRAPAM)</p>	<p>Gezondheidseffecten van verkeersgerelateerde luchtvervuiling (langdurig)</p>	<p>GGD Amsterdam en IRAS, UU</p>	<p>GGD Hollands Noorden, GGD Kennemerland, GGD Zaanstreek-Waterland, GGD Gooi- en Vechtstreek, GGD Flevoland, GGD Rotterdam-Rijnmond, alle gemeenten in de provincies Noord Holland, Flevoland en het Rijnmondgebied, Provincie Noord Holland, Provincie Flevoland, Dienst Milieu en Bouwtoezicht gemeente Amsterdam, Dienst Verkeer en Vervoer gemeente Amsterdam, Stadsdeel Bos en Lommer (Amsterdam), DCMR milieudienst Rijnmond, RIVM (MGO), Vrije Universiteit Amsterdam (EMGO)</p>	<p>56 maanden Promotie Marieke Dijkema 20 december 2011</p>	<p>Inzicht in modellering luchtkwaliteit, bruikbaar in advisering over meten en rekenen (voor gemeenten actueel beleidsprobleem) en toegepast in advisering op gebied van Ruimtelijke Ordening Inzicht in gezondheidseffecten luchtvervuiling, bruikbaar in prioritering probleem. Inzicht in effectiviteit maatregelen (deelproject gefinancierd buiten programma door gemeente Amsterdam): bruikbaar in directe advisering over welke maatregelen toe te passen om gezondheidsschade door luchtverontreiniging te beperken</p>	<p>Inzicht in modellering: bruikbaar in behandeling van meldingen (burgers) over luchtkwaliteit in hun straat (zorg) Inzicht in gezondheidseffecten: bruikbaar in behandeling van meldingen (burgers) over hun gezondheidsrisico, en beperking daarvan Inzicht in effectiviteit maatregelen (deelproject gefinancierd buiten programma door gemeente Amsterdam): bruikbaar bij het implementeren van maatregelen</p>
<p>Development and communication of environmental health indicators on the local scale</p>	<p>Indicatoren milieu en gezondheid</p>	<p>Bureau GMV (GGD'en Brabant/Zeeland) en Afdeling Milieukunde Radboud Universiteit Nijmegen</p>	<p>Gemeente Moerdijk Provincie Noord-Brabant RIVM TNO Havenschap Moerdijk Universiteit Utrecht Planbureau Leefomgeving</p>	<p>54 maanden Datum promotie Loes Geelen nog niet vastgesteld</p>	<p>Ontwikkeling van methoden om invloed van milieufactoren (m.n. stoffen) te kwantificeren. Daardoor kan het begrip gezondheid meer gewogen worden en zullen bijv. scenario's /beleidskeuzes ook afgewogen kunnen worden m.b.t. de invloed op gezondheid. Gezondheid omvat in dezen verloren levensjaren maar ook risicobeleving. Gemeenten kunnen daardoor beter geadviseerd worden door GGD'en.</p>	<p>Ontwikkeling van methoden om invloed van milieufactoren (m.n. stoffen) te kwantificeren. Daardoor kan het begrip gezondheid meer gewogen worden en zullen bijv. scenario's /beleidskeuzes ook afgewogen kunnen worden m.b.t. de invloed op gezondheid. Gezondheid omvat in dezen verloren levensjaren maar ook risicobeleving. GGD'en kunnen gemeenten hierdoor beter adviseren.</p>

<p>Reactive Airways Dysfunction Syndrome in communities and first responders exposed to irritants due to chemical incidents and fires</p>	<p>Gezondheidseffecten van inademen van rook van branden</p>	<p>GGD (Groningen) en IRAS, UU</p>	<p>UMC Groningen</p>	<p>54 maanden Promotie Frans Greven op 26 april 2011</p>	<p>Inzicht in gezondheidseffecten van het inademen van grote hoeveelheden brandrook; Inzicht in gezondheidseffecten herhaald inademen relatief lagere hoeveelheden brandrook; Bruikbaar in advisering van hulpverleners (brandweer, politie en ambulancediensten), burgers en omstanders bij branden.</p>	<p>Onderzoek geeft handvatten voor maatregelen om inademing van rook te voorkomen of te reduceren voor zowel hulpverleners als voor burgers. De resultaten kunnen gebruikt worden voor risico- en crisiscommunicatie bij incidenten met gevaarlijke stoffen en bij branden.</p>
---	--	------------------------------------	----------------------	---	---	---